

SXEDIO.J49

31.1.1961: ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΝ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟ ΓΙΩΡΚΑΤΖΗ ΩΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΓΙΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΑΛΛΑ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΑΝΑΓΚΑΖΟΝΤΑΙ ΝΑ ΑΠΟΛΟΓΗΘΟΥΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΟΥΣ

Στα πρώτα χρόνια της θητείας του στο Υπουργείο Εσωτερικών ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, σαν ο αρμόδιος Υπουργός για την ασφάλεια, αποτελούσε συνεχώς το στόχο των Τουρκοκυπρίων. Κι' αυτό γιατί το άγρυπνο του μάτι ήταν πάντα στραμμένο προς αυτούς και τα σχέδια τους όπως και σ' όλες τις αντιδράσεις τους σε κάθε ενέργεια ή απόφαση της Κυβέρνησης.

Αυτό όμως που έκαμε ο βουλευτής και Αντιπρόεδρος της Βουλής Ορχάν Μουντερίσογλου μαζί με το συνάδελφο του Βουλευτή Χαλίτ Αλή Ριζά στα τέλη Ιανουαρίου **1961**, καθώς συνεχιζόταν η εκκαθάριση της συμμορίας Ζαχαρία, ξεπερνούσε κάθε προηγούμενο, έστω κι αν όσα ανέφεραν έφθαναν στα όρια της αλήθειας.

Σε ομιλία του στο Πανεπιστήμιο της Αγκυρας ο Ορχάν Μουντερίσογλου κατηγόρησε, σύμφωνα με τον Τουρκοκυπριακό Τύπο (Μποζκούρτ **31. 1. 1961**) τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη ότι υποστήριζε τις τρομοκρατικές πράξεις που διαπράττονταν στην Κύπρο και διατύπωσε τον ισχυρισμό ότι όπλα της αστυνομίας χρησιμοποιούνταν στη διάσπραξη φόνων και άλλων τρομοκρατικών πράξεων.

Επίσης σύμφωνα με τις εφημερίδες "Χουριέτ" και "Τζουμχουριέτ" της **29ης** Φεβρουαρίου **1961**:

" Ο Δρ Ορχάν Μουντερίσογλου και ο Χαλίτ Αλή Ριζά απαντώντας σε ερωτήσεις που τους υποβλήθηκαν δήλωσαν τα ακόλουθα:

" Μοναδικός υπεύθυνος για τις φονικές πράξεις των τελευταίων ημερών είναι ο Υπουργός Εσωτερικών Πολύκαρπος Γιωρκάτζης. Οι φονικές πράξεις διαπράττονται κατόπιν οδηγιών του Γιωρκάτζη με αστυνομικά πιστόλια από Ελληνες αστυνομικούς".

Ακόμα σύμφωνα με τις ανταποκρίσεις του τουρκικού τύπου από την εκδήλωση, που έγινε στις 20 Ιανουαρίου και στην οποία πήραν επίσης μέρος και οι βουλευτές Ουμίτ Σουλεϊμάν Ονάν και Αλή Φικρέ Νιαζή και Γιουνάλ της Τουρκικής Κοινοτικής Συνέλευσης ο Μουντερίσολγου είπε και τα πιο κάτω:

" Όπως συνέβη πολλές φορές στην Ιστορία της Κύπρου, έτσι και τώρα ένας Παπάς εργάζεται με πρόγραμμα για να εξαφανίσει την τουρκική κοινότητα και έτσι να πραγματοποιήσει τις εθνικές του επιδιώξεις."

Είπε ακόμη σύμφωνα με τη "Μποζκούρτ" ότι οι Έλληνες επωφελούμενοι από το γεγονός ότι κατέχουν σημαντικές θέσεις μεταξύ των οποίων και τα Τελωνεία, εισάγουν λαθραία στη νήσο μεγάλες ποσότητες όπλων και πυραμαχικών, και πρόσθεσε ότι είναι πολύ καλώς γνωστό εναντίον ποίων γίνονται οι προετοιμασίες.

Η εκδήλωση είχε πάρει έντονο ανθελληνικό χαρακτήρα.

Χαρακτηριστικά ο ποιητής και βουλευτής Μεχμέτ Κεμάλ Τσαγλάρ, είπε σύμφωνα με την εφημερίδα "Νατζιάκ" του Ραούφ Ντενκτάς (3 2 1961) ότι η Κύπρος θα περιληφθεί μέσα στα τουρκικά εθνικά σύνορα εάν παραστεί ανάγκη".

Παράλληλα διάβασε το πιο κάτω ποίημα:

Από το αεροπλάνο που σηκώνεται από το Ανεμούρι
βλέπω την Κύπρο σαν μια πράσινη σημαία του
Βαρβαρόσσα
που μοιάζει με μαντήλι πούπεσε στη θάλασσα.
Κάθε Τούρκος φιλά αυτό το μαντήλι με καύμό.
Νύφη που σε χάσαμε. Φτάνει να το θελήσουμε
και γίνεσαι αμέσως δική μας.
Εχεις τριάντα εκατομμύρια αδέρφια Κύπρος μας".

Οι κατηγορίες και οι απειλές ήσαν πολύ σοβαρές και ξεπερνούσαν κάθε προηγούμενο. Οι Έλληνες Υπουργοί συνήλθαν στο Προεδρικό υπό τον Πρόεδρο Μακάριο και συζήτησαν το όλο θέμα.

Στη σύσκεψη αποφασίστηκε όπως το θέμα εγερθεί στη Βουλή για να αναγκασθούν οι δυο βουλευτές να ξεκαθαρίσουν τη θέση τους ενώ παράλληλα ο Υπουργός Εξωτερικών Σπύρος Κυπριανού ζήτησε από τον πρεσβευτή της Δημοκρατίας στην Αγκυρα Ερτογρούρογλου να του υποβάλει έκθεση.

Ο ίδιος ο Υπουργός Εσωτερικών ανέθεσε στους νομικούς του συμβούλους να κινησουν αγωγή.

Το θέμα πήρε τελικά το δρόμο προς τη Βουλή και τα Δικαστήρια, ενώ σ αυτήν αναμίχθηκε προσωπικά και ο Πρόεδρος Μακάριος μια και το θέμα απτόταν των σχέσεων των δυο Κοινοτήτων που αυτή την περίοδο πήγαιναν από το κακό στο χειρότερο.

Στις 4 Φεβρουαρίου ο Μακάριος έστειλε την πιο κάτω επιστολή στη Βουλή μέσω του Υφυπουργού Α. Κοντού:

" Εντιμε Κύριε,

Ενετάλην από το Μακαριώτατο Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Μακάριο να σας διαβιβάσω ότι το Υπουργικό Συμβούλιο κατά την τελευταία του συνεδρία πληροφορήθηκε για ορισμένες δηλώσεις στις οποίες, σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες προέβησαν μέλη της Βουλής των αντιπροσώπων που βρίσκονται τώρα στην Τουρκία.

Σύμφωνα με τις πιο πάνω πληροφορίες ο έντιμος Αντιπρόεδρος της Βουλής δρ Ορχάν Μουντερίσογλου και το έντιμο μέλος κ. Χαλίτ Αλή Ριζά φέρονται να έχουν αποδώσει στον Υπουργό Εσωτερικών κ. Πολύκαρπο Γιωρκάτζη ευθύνη για τις πρόσφατες φονικές πράξεις στην Κύπρο, ισχυρισθέντες μάλιστα ότι οι φόνοι αυτοί "διαπράττονται έπειτα από οδηγίες του κ. Γεωρκάτζη".

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να εκφράσει σε σας ως Πρόεδρο της Βουλής, έντονη διαμαρτυρία για την εξύβριση μέλους της Κυβέρνησης από υπεύθυνα μέλη του Νομοθετικού Σώματος, αν αυτές οι δηλώσεις έχουν γίνει στ αλήθεια.

Το Υπουργικό Συμβούλιο ελπίζει οτι η Βουλή δεν προτίθεται να επιτρέψει σε μέλη της να εκφράζονται εναντίον μελών της κυβέρνησης κατά

τέτοιο ανοίκειο τρόπο, που μπορεί να δημιουργήσει σοβαρότατες συνέπειες στην ομαλή και υπεύθυνη διακυβέρνηση του κράτους και αναμένει από τη Βουλή όπως πάρει οποιαδήποτε μέτρα ήθελε κρίνει ορθό εναντίον των ανωτέρω αναφερομένων μελών της διαδηλώνουσα έτσι την απόφαση της όπως μη επιτρέψει κατάχρηση των προνομίων που παρέχονται από το σύνταγμα στα μέλη της Βουλής.

Διαστελώ,
με εξαίρετη τιμή

Α. Κοντός
Υφυπουργός παρά τω Προέδρω"

Με την ανάγνωση της επιστολής ενεγράφη αμέσως στη Βουλή και σχετικό θέμα προς συζήτηση ενώ οι Έλληνες βουλευτές έδωσαν συνέχεια. Με γραπτή ανακοίνωση τους τόνιζαν:

" Οι Έλληνες βουλευτές με μέγιστη αγανάκτηση πληροφορήθηκαν από δημοσιεύματα τουρκοκυπριακών εφημερίδων τις αποδιδόμενες δηλώσεις σε τουρκοκυπρίους βουλευτές, με τις οποίες εξετοξεύθησαν στην Αγκυρα βαρύτατες και συκοφαντικές κατηγορίες εναντίον του προσώπου του Υπουργού Εσωτερικών κ. Πολυκάρπου Γιωρκάτζη και προκλητικότερες εναντίον της Ελληνικής Κυπριακής πλευράς.

Παρ όλο ότι οι πληροφορίες αυτές έχουν δημοσιευθεί σε τουρκικές εφημερίδες της Κύπρου την παρελθούσαν Τρίτη (**31 Ιανουαρίου 1961**) εν τούτοις δεν έγινε καμιά μέχρι στιγμής διάψευση ή ανασκευή από τους επισκεφθέντες την Τουρκία Τουρκοκυπρίους βουλευτές ή οποιουσδήποτε από αυτούς.

Αποδοκιμάζουμε και καταδικάζουμε τις υβριστικές και προκλητικές δηλώσεις για τον ελληνικό λαό της Κύπρου που επιδίωκαν να διασαλεύσουν εκ θεμελίων τις αγαθές και ομαλές σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ του Ελληνικού πληθυσμού και της τουρκικής μειονότητας.

Απορρίπτουμε έντονα τις ακόλουθες δηλώσεις που αποδίδονται σε τουρκοκύπριο βουλευτή ότι "βρισκόμαστε επικεφαλής του καθήκοντος ως φρουροί και φύλακες των συνόρων της Τουρκικής πατρίδος" και διαβεβαιούμεν τον ελληνικό κυπριακό λαό ότι σε κανένα δεν θα επιτρέψουμε να επιβουλεύεται την εθνική μας τιμή και αξιοπρέπεια".

Οι αντιδράσεις των Ελλήνων ήσαν πολύ έντονες και οι Μουντερίσογλου και Χαλίτ Αλή Ριζά οργάνωσαν δημοσιογραφική διάσκεψη για να διαψεύσουν τα όσα φέρονταν ότι είχαν αναφέρει και εναντίον του Μακαρίου.

Ο Μουντερίσογλου είπε ότι καταφέρθηκε εναντίον του Μακαρίου και πρόσθεσε ότι μίλησε στηριζόμενος σε γεγονότα και εξέφρασε τη δυσαρέσκεια της τουρκικής κοινότητας γιατί ενώ είχαν παρέλθει έξη μήνες από την εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας τα δικαιώματα των τουρκοκυπρίων, τα οποία είχαν αναγνωρισθεί από το σύνταγμα δεν είχαν τεθεί σε εφαρμογή.

Για τις κατηγορίες εναντίον του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη οι δυο βουλευτές είπαν ότι στη συγκέντρωση υποβλήθηκαν διάφορες ερωτήσεις και τόνισαν ότι υπήρχε λόγος να πιστεύεται ότι μερικά αστυνομικά όργανα σχετίζονταν με τους φόνους και ότι εφ' όσον η Αστυνομία υπαγόταν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών αυτό δημιουργούσε διοικητική ευθύνη του Υπουργού Εσωτερικών.

Διευκρίνησαν όμως ότι δεν κατηγορήσαν τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη ως υπεύθυνο για τους φόνους και ότι δεν ισχυρίστηκαν ότι αυτός είχε οποιαδήποτε σχέση με τις διολοφονίες.

Οι διαψεύσεις δεν θεωρήθηκαν ικανοποιητικές και κρίθηκε από ελληνικής πλευράς αναγκαίο να συζητηθεί το θέμα στη Βουλή ώστε να δοθεί η ευκαιρία στους δυο βουλευτές να διαψεύσουν και επίσημα τα όσα τους αποδόθηκαν.

Όταν η Βουλή συνήλθε στις 6 Φεβρουαρίου δημιουργήθηκε θύελλα και πανδαιμόνιο γιατί οι Τούρκοι βουλευτές υποστήριζαν ότι το θέμα έπρεπε να είχε τελειώσει με τη δημοσιογραφική διάσκεψη των

Μουντερίσογλου και Χαλίτ Αλή Ριζά στην οποία είχαν διαψεύσει ότι έκαναν δηλώσεις εναντίον του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη.

Οι Τούρκοι αμφισβήτησαν επίσης το δικαίωμα του Μακαρίου να απευθύνεται στη Βουλή, ενώ ο Ορχάν Μουντερίσογλου σε μακρά επιστολή που έστειλε στον Πρόεδρο της Βουλής, ενώ αμφισβητούσε τα πάντα, δεν εισερχόταν στην ουσία του θέματος και αρνείτο να προβεί σε μια σύντομη, αλλά επίσημη δήλωση στη Βουλή ότι είχαν διαστρεβλωθεί οι δηλώσεις του ώστε να τεθεί τέρμα στο όλο θέμα.

Το ένα έφερνε το άλλο. Οι δυο πλευρές επέμεναν στις θέσεις του.

Σε τέτοιο σημείο έφθασε η συζήτηση ώστε οι Τούρκοι βουλευτές αποχώρησαν ομαδικά από τη Βουλή όταν για δύο ώρες απέτυχε προσπάθεια συμβιβασμού στο παρασκήνιο της Βουλής, ώστε να πεισθούν οι δυο βουλευτές να προβούν σε επίσημη διάψευση των δημοσιευμάτων ενώπιον του Σώματος.

Προς στιγμή φάνηκε ότι όλα θα πήγαιναν κατ' ευχήν αλλά τελικά δεν επήλθε συμβιβασμός μια και οι Έλληνες βουλευτές επέμεναν όπως ο Μουντερίσογλου ανακαλέσει επίσημα και δημόσια τα όσα είπε εναντίον του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη.

Έτσι όταν οι βουλευτές επέστρεψαν στην αίθουσα ο Πρόεδρος του Σώματος ανακοίνωσε ότι το θέμα θα συνεζητείτο και ότι ο Αντιπρόεδρος της Βουλής Ορχάν Μουντερίσογλου του έστειλε μια μακροσκελή επιστολή στην οποία ενώ επικαλείτο τα όσα είχε αναφέρει στη δημοσιογραφική του διάσκεψη απέφευγε να ανακαλέσει τα όσα του αποδίδονταν και επίσημα ενώπιον της Βουλής επικαλούμενος νομικιστικές διατυπώσεις ότι το Σώμα δεν είχε το δικαίωμα να ασχοληθεί με το όλο θέμα.

Ανέφερε ο Μουντερίσογλου:

" Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή την επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας ημερομηνίας **3 Φεβρουαρίου 1961** η οποία διαβιβάστηκε στον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων μέσω του Υφυπουργού παρά τω Πρόεδρω και η οποία αναγνώσθηκε

δημόσια στις 3 Φεβρουαρίου 1961 και ενεγράφη στην ημερήσια διάταξη.

" Στην επιστολή αυτή ο Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων δρ Ορχάν Μουντερίσογλου και ο βουλευτής Χαλίτ Αλή Ριζά κατηγορούνται ότι διατύπωσαν κατά την επίσκεψη τους στην Τουρκία ορισμένους ισχυρισμούς εναντίον του Υπουργού Εσωτερικών Πολύκαρπου Γιωρκάτζη.

" Με αυτή την ευκαιρία χρησιμοποιούνται ορισμένες έντονες εκφράσεις σχετικά με τα προαναφερόμενα δυο πρόσωπα, η δε Βουλή προτρέπεται όπως πάρει εναντίον τους μέτρα και όπως μη επιτρέψει κατάχρηση των παρεχομένων στη Βουλή προνομίων από το Σύνταγμα.

" Στην Κυπριακή Δημοκρατία, η οποία έχει προεδρικό σύστημα διακυβέρνησης, οι υπουργοί, οι οποίοι διορίζονται από τον Πρόεδρο και τον Αντιπροεδρο προς τους οποίους αυτοί είναι υπεύθυνοι, δεν έχουν δικαίωμα να ζητήσουν την προστασία της Βουλής των Αντιπροσώπων, ως εκ τούτου δεν αποτελούν μέλη της Βουλής ή είναι υπεύθυνοι προς αυτήν.

" Οι βουλευτές για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους, έχουν, σύμφωνα με το Σύνταγμα, περισσότερα δικαιώματα και προνόμια παρά οποιοσδήποτε άλλος πολίτης.

" Έτσι το δικαίωμα και η ελευθερία του βουλευτή σε καμιά περίπτωση και με κανένα τρόπο δεν μπορούν να περικοπούν περισσότερο απ' ό,τι μπορεί να περικοπεί το δικαίωμα και η ελευθερία άλλων πολιτών.

" Οι υποχρεώσεις των βουλευτών υποδεικνύονται στο Σύνταγμα. Καμιά, εκτός από αυτές ή επιπρόσθετα προς αυτές υποχρέωση δεν μπορεί να επιβληθεί στους βουλευτές.

" Προς το παρόν η Βουλή στερείται κανονισμών. Αλλά και οι κανονισμοί ακόμη δεν μπορούν να το κάμουν, διότι οι κανονισμοί μπορούν να ρυθμίζουν ζητήματα που σχετίζονται με τη διαδικασία στη Βουλή

και τα καθήκοντα της Βουλής, σύμφωνα με το Σύνταγμα.

" Σύμφωνα με την παράγραφο 9 του άρθρου 73 του Συντάγματος μόνον κατά τη διάρκεια συζητήσεων απαγορεύεται στους βουλευτές να ενεργούν προσωπικές επιθέσεις άσχετες με το υπό συζήτηση θέμα.

" Ο βουλευτής δεν μπορεί να υπόκειται πέρα από αυτό, σε ευρύτερο περιορισμό στη Βουλή, σχετικά με οποιαδήποτε δήλωση που έγινε.

" Η Βουλή δεν μπορεί να επεμβαίνει σε δηλώσεις που γίνονται από βουλευτή, εκτός των ορίων των προνομίων του άρθρου 83 του Συντάγματος οι βουλευτές απολαμβάνουν το προνόμιο της μη δίωξης μόνο σε σχέση με δηλώσεις που έγιναν στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

" Έτσι, βουλευτής μπορεί μόνο να υπόκειται σε περιορισμό σε σχέση προς τις δηλώσεις του στη Βουλή, ο περιορισμός δε αυτός, όπως αναφέρεται ανωτέρω, επιβάλλεται με την παράγραφο 9 του άρθρου 73 του Συντάγματος.

" Ο βουλευτής δεν βρίσκεται σε διάφορη θέση από εκείνη οποιουδήποτε άλλου πολίτη, σε σχέση με δηλώσεις που έγιναν από αυτόν εκτός της Βουλής.

" Έτσι, οποιοσδήποτε ισχυρίζεται ότι αδικήθηκε από οποιαδήποτε δήλωση βουλευτή, δεν έχει περισσότερα δικαιώματα έναντι του βουλευτή αυτού απ ό,τι θα είχε έναντι ενός πολίτη, ο οποίος δεν είναι βουλευτής.

" Η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν είναι ούτε δικαστήριο ούτε ο προστάτης, ούτε ο κηδεμόνας των μελών της Εκτελεστικής Εξουσίας. Αντίθετα αυτή είναι ένα όργανο επιφορτισμένο με το καθήκον του ελέγχου της Εκτελεστικής Εξουσίας.

" Επιπλέον, η δήλωση για την οποία γίνεται λόγος, διαστρεβλώθηκε και δεν έχει ως ακριβώς είναι ο ισχυρισμός που διατυπώθηκε. Τα γεγονότα σε σχέση με την εν λόγω δήλωση αναλύθηκαν σαφώς και με λεπτομέρεια προς τα μέλη του Τύπου από τον Αντιπρόεδρο και το βουλευτή Χαλίτ Αλή Ριζά σε

δημοσιογραφική διάσκεψη που συγκροτήθηκε στις 4 Φεβρουαρίου 1961 σε σχέση με την επίσκεψη της τουρκικής κυπριακής αντιπροσωπείας στην Τουρκία.

" Υπό το φως των ανωτέρω είναι πρόδηλο ότι η διαβίβαση της επιστολής για την οποία γίνεται λόγος από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, περίληψη του υπό συζήτηση θέματος στην ημερήσια διάταξη και η συζήτηση για αυτό στη Βουλή αντίκεινται προς τη διαδικασία και αποτελούν άδικη ενέργεια.

" Τέτοια ενέργεια ούτε νομική βάση έχει ούτε και αναγκαία είναι. Εμείς, ως εκ τούτου, σας πληροφορούμε ότι η συζήτηση του θέματος από τη Βουλή των Αντιπροσώπων δεν είναι αναγκαία.

Δρ Ορχάν Μουντερίσογλου,
Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων
εκ μέρους των Τούρκων Βουλευτών.

Με την άποψη του Μουντερίσογλου διαφώνησε ο Πρόεδρος του Σώματος Γλαύκος Κληρίδης που υποστήριξε ότι ναι μεν η Βουλή δεν έχει το δικαίωμα να επιβάλλει κυρώσεις αλλά είχε το δικαίωμα να συζητήσει το θέμα.

Η Βουλή, πρόσθεσε ο Γλαύκος Κληρίδης, δικαιούται να συζητήσει όχι μόνο δηλώσεις βουλευτών εκτός της Βουλής αλλά και δηλώσεις του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, είτε και Υπουργών και να εκφράσει πάνω σ αυτές είτε την ευαρέσκειά της είτε τη δυσαρέσκεια της.

Ακόμα ο Κληρίδης παρατήρησε ότι σκοπός τη Βουλής δεν είναι να διαφυλάττει το κύρος των Υπουργών ή των βουλευτών αλλά να κρίνει κατά πόσον πράξεις ή δηλώσεις εναντίον βουλευτών ή Υπουργών έπρεπε να έχουν γίνει ή όχι.

Θέλω να παρατηρήσω επίσης, πρόσθεσε ο Γλαύκος Κληρίδης, ότι η επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής δεν απεστάλη εκ μέρους του Προέδρου, αλλά εκ μέρους του Υπουργικού Συμβουλίου, για να επισύρει την προσοχή

σε ορισμένες δηλώσεις, οι οποίες απεδόθησαν από τον τύπο σε μέλη της Βουλής και οι οποίες όπως διατυπώθηκαν αποτελούν ανοίκεια προσβολή εναντίον του κύριου εκπροσώπου της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Κατά τον ίδιο τρόπο θα απευθυνόμαστε προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας αν μέλη του Υπουργικού προέβαιναν σε παρόμοια επίθεση εναντίον μελών της Βουλής.

Ως Πρόεδρος της Βουλής, κατέληξε ο Γλαύκος Κληρίδης, δεν θα επιτρέψω συζήτηση πάνω σε θέμα επιβολής κυρώσεων, αλλά δεν μπορώ να εμποδίσω συζήτηση της Βουλής με σκοπό να εγκρίνει ή επικρίνει δηλώσεις μελών της Βουλής.

Ο Χαλίτ Αλή Ριζά που πήρε στη συνέχεια το λόγο επέμενε στις ίδιες θέσεις, όπως και προηγουμένως, ενώ αρνήθηκε επίσης να ανακαλέσει και περιορίστηκε να επαναλάβει όλα όσα είχε αναφέρει στη διάσκεψη που είχε δώσει νωρίτερα.

Ο Χαλίτ Αλή Ριζά υποστήριξε επίσης ότι η Βουλή δεν μπορούσε να συζητήσει το θέμα.

Η δήλωση, η οποία αναφέρεται στην επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας, στην πραγματικότητα δεν έγινε είπε ο Χαλίτ Αλή Ριζά και προήλθε μόνον από τις εφημερίδες.

Τα πραγματικά γεγονότα κατέστησαν γνωστά σε συνδιάσκεψη Τύπου από τον κύριο Μουντερίσογλου κι εμένα και όλα τα μέλη της Βουλής είναι κατατοπισμένα.

Παρ όλα αυτά βλέπουμε ότι το θέμα τίθεται προς συζήτηση, χωρίς εμείς να βλέπουμε πάνω σε ποια βάση.

Εν τωιαύτη περιπτώσει η τουρκική ομάδα των βουλευτών δεν θα ήτο ορθόν να υπόκειται σε πολεμική και ως εκ τούτου, εάν οι Έλληνες βουλευτές επιμένουν, εμείς δεν έχουμε υποχρέωση να τους ακούσουμε. Υπό την έννοια αυτή εμείς θα αποσυρθούμε.

Αμέσως επενέβη και πάλι ο Πρόεδρος της Βουλής ο οποίος έρριψε τη μπάλα στους Τούρκους βουλευτές και τους κάλεσε να πουν επίσημα στο Σώμα κατά πόσον είπαν ή δεν είπαν όσα τους αποδόθηκαν από τις

τουρκικές εφημερίδες.

Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε τις σκέψεις μας πρώτα, είπε ο Γλαύκος Κληρίδης.

Το πρώτο θέμα, είπε είναι κατά πόσον η Βουλή έχει δικαίωμα να συζητήσει τις αποδιδόμενες δηλώσεις στους Μουντερίσογλου και Χαλίτ Αλή Ριζά και το δεύτερο είναι κατά πόσον έγιναν ή δεν έγιναν οι δηλώσεις όπως δημοσιεύθηκαν στον Τύπο.

Για το τελευταίο είπε ο Γλαύκος Κληρίδης αρμόδιοι να απαντήσουν είναι οι βουλευτές στους οποίους έχουν αποδοθεί οι δηλώσεις. Είναι γνωστό ότι αυτοί προέβησαν σε ανακοινώσεις ενώπιον Συνδιασκέψεως Τυπου. Ουδεμία όμως δήλωση έγινε στη Βουλή με την οποία να διαψεύδονται κατηγορηματικά όσα δημοσιεύθηκαν στον τουρκικό Τύπο.

Ο Γλαύκος Κληρίδης είπε ότι το αν το Σώμα δικαιούτο να συζητήσει το θέμα θα αποφασιζόταν από τους βουλευτές.

Ετσι ενώ οι Έλληνες βουλευτές άρχισαν να εκφράζουν τις απόψεις τους, οι Τούρκοι βουλευτές εγκατέλειψαν ομαδικά τα έδρανα τους.

Στη συνέχεια οι Έλληνες βουλευτές επέκριναν έντονα τόσο τα όσα φέρονταν ότι είπαν οι Τούρκοι συνάδελφοί τους όσο και τη στάση τους και τόνισαν ότι ο Ελληνικός Κυπριακός λαός δεν πτοείτο από απειλές και παλληκαρισμούς.

Ο Βάσος Λυσσαρίδης ήταν ιδιαίτερα επικριτικός και επιθετικός:

" Δεν είναι παράδοξο διότι οι εκπρόσωποι της με υπετροφικά δικαιώματα ατροφικής μειονότητας ακολούθησαν το δρόμο της φυγής εν ώρα μάχης, όταν δηλαδή κλήθηκαν από το υπεύθυνο αυτό Σώμα να λογοδοτήσουν ή να υπερασπίσουν τις απόψεις τους. Είναι ευκολότερο σ αυτούς όταν βρίσκονται στις αγκάλες της Τουρκίας να εκδηλώνουν ψευτοπαλληκαρισμούς και να εκφοβίζουν τον Ελληνικό Κυπριακό λαό. Πρέπει να υπενθυμίσουμε τους όψιμους παλληκαράδες, ότι ο Ελληνικός Κυπριακός λαός αγωνίστηκε εναντίον πολύ ισχυροτέρων δυνάμεων, εναντίον του Βρετανικού ιμπεραλισμού, υπό τη σκέπη

του οποίου οι Τούρκοι προσπάθησαν να εμποδίσουν τον εθνικό αγώνα.

Μίλησαν για φρουρούς των τουρκικών εθνικών συνόρων στην Κύπρο. Υπενθυμίζουμε στους Τούρκους, ότι τα σύνορα της Κύπρου είναι Ελληνικά και ότι ο Ελληνικός Κυπριακός λαός είναι αποφασισμένος να αγωνισθεί ώστε να αποκτήσει πραγματική αυτοδιάθεση και ότι αυτός μόνο δικαιούται να πει σε ποιον ανήκουν τα σύνορα της πατρίδας του.

Οι απειλές από την Τουρκία δεν θα μας κάμουν να υποστείουμε τη σημαία του αγώνα μας και ελπίζουμε ότι σύντομα θα μας δοθεί η ευκαιρία να εφαρμόσουμε την αυτοδιάθεση, όχι τουρκικού Τύπου. Αν οι Τούρκοι βουλευτές αισθάνονταν ίχνος δικαιοσύνης στις απόψεις τους, όφειλαν να παραμείνουν στη Βουλή για να υποστηρίξουν τις απόψεις τους. Είτε είναι παρόντες είτε απουσιάζουν θέλουμε να διακηρύξουμε, ότι όπως η Βουλή αυτή πριν από λίγες βδομάδες ζήτησε αναγνώριση του δικαιώματος αυτοδιάθεσης σε άλλο λαό, τον Αλγερινό, το ίδιο θα κάμει και για την Κύπρο, μακριά από συνταγματικές ή άλλες δεσμεύσεις".

" Εξ άλλου ο Κώστας Χριστοδουλίδης τόνισε:

Δεν εκπλήττομαι για τη φυγή των Τούρκων βουλευτών. Θα ήταν ευχής έργο εάν αυτή παρέμενε εν εσασεί. Ενας από τους Τούρκους βουλευτές είπε ότι βρισκόταν εδώ ως φρουρός των συνόρων της τουρκικής πατρίδας. Η φυγή του ευτυχώς κάλυψε και το θέμα αυτό. Δεν υπάρχει τουρκική πατρίδα στην Κύπρο και εάν υπάρχουν φρουροί για το αναλλοίωτο των συνόρων μας γνωρίζουμε ποιοι είναι αυτοί και αυτοί είναι έτοιμοι να το επαναλάβουν αυτό, το οποίο πριν απο λίγο καιρό τέλειωσαν. Δεχόμαστε την πρόκληση των Τούρκων βουλευτών. Ευχόμαστε την πρόκληση να την συνεχίσουν και εκτός Βουλής και είμαστε έτοιμοι για ένα αγώνα για αυτοδιάθεση, τον οποίο θα συνεχίσουμε σε οποιαδήποτε πεδία θα ήθελαν".

Σαν τέλειωσε η συζήτηση ο βουλευτής Φειδίας Παρασκευαΐδης διάβασε στο Σώμα σύντομη δήλωση των βουλευτών με την οποία καταδικάζονταν έντονα οι

δηλώσεις των δυο τουρκοκυπρίων βουλευτών:

" Οι Έλληνες βουλευτές καταδικάζουν τις δηλώσεις των Τούρκων βουλευτών στην Τουρκία, οι οποίες εφ' όσον δεν έχουν διαψευσθεί από το βήμα της Βουλής δηλητηριάζουν τις ομαλές σχέσεις μεταξύ των δυο κοινοτήτων και αποτελούν πρόκληση εναντίον του Κυπριακού λαού".

Με το θέμα ασχολήθηκε και η Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση η οποία στις 9 Φεβρουαρίου ενέκρινε το πιο κάτω ψήφισμα με το οποίο καταδίκασε τις δηλώσεις των Τούρκων βουλευτών:

" Η Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση:

α. Εκφράζει την αγανάκτηση της για τις απαράδεκτες δηλώσεις που έγιναν στην Τουρκία για το εθνικό μέλλον της Κύπρου, οι οποίες θίγουν το εθνικό αίσθημα του ελληνικού Κυπριακού λαού και τείνουν να οδηγήσουν σε διατάραξη της αρμονικής συμβίωσης με τους Τούρκους κατοίκους της νήσου, την οποία θεωρεί απαραίτητη για την ευημερία της.

β. Εκφράζει την αποδοκιμασία της για τις κατηγορίες εναντίον του εντίμου Υπουργού των Εσωτερικών κ. Πολυκάρπου Γιωρκάτζη που έγιναν από εκπροσώπους του σύννοικου τουρκικού στοιχείου της νήσου και που δεν έχουν διαψευσθεί από αυτούς από το επίσημο βήμα της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Ενώ οι Τούρκοι βρίσκονταν υπό κατηγορία ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας Φαζίλ Κουτσιούκ τασσόμενος με τους βουλευτές του το μόνο που βρήκε να πει ήταν να διαμαρτυρηθεί γιατί στη Βουλή οι Έλληνες βουλευτές είχαν δηλώσει ότι θα αγωνίζονταν για την αυτοδιάθεση του Ελληνικού Κυπριακού λαού.

Τέτοιες δηλώσεις που έγιναν στη Βουλή, ανέφερε ο Κουτσιούκ σε δήλωση του στις 9 Φεβρουαρίου 1961, είναι ασυμβίβαστες προς το γράμμα και το πνεύμα των συμφωνιών, με βάση τις οποίες ιδρύθηκε η Δημοκρατία και δεν συμβάλλουν στη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των δυο κοινοτήτων.

Το να εκφωνούμε ή να επιτρέπουμε την εκφώνηση λόγων οι οποίοι αντίκεινται προς το Σύνταγμα, ιδιαίτερα μέσα στη Βουλή των Αντιπροσώπων, είπε ο

Κουτσιοούκ, είναι αξιοθρήνητο και αποθαρρυντικό. Οι βουλευτές οι οποίοι προέβησαν στις δηλώσεις αυτές απέδειξαν ότι δεν παραμένουν πιστοί στον όρκο που έδωσαν δημόσια με βάση το Σύνταγμα".

Στο ίδιο μοτίβο ήταν και η δήλωση του Αντιπροέδρου της Βουλής Μουντερίσογλου εκ μέρους όλων των Τούρκων βουλευτών που έγινε μετά τη συνεδρία της Βουλής:

" Πληροφορηθήκαμε από τον Τύπο τις ομιλίες που εκφώνησαν μερικά ελληνικά μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων κατά τη συνεδρία της 6ης Φεβρουαρίου. Οι ομιλίες των ελληνικών μελών, οι οποίες ήσαν άσχετες με το θέμα, αντίθετες προς το Σύνταγμα και προσβλητικές για το τουρκικό Έθνος, μας προξένησαν βαθιά λύπη και δικαιολογημένα μας άφησαν σε ανησυχία.

Μερικά ελληνικά μέλη κατά τη διάρκεια της ομιλίας τους διακήρυξαν ότι σκοπός τους δεν είναι μια τουρκικού τύπου αυτοδιάθεση, για την πραγματοποίηση της οποίας αγωνίστηκαν και ότι θα τροποποιήσουν το Σύνταγμα. Χαρακτήρισαν την Τουρκική κοινότητα ως στείρα και δειλή και διακήρυξαν ότι είναι έτοιμοι για αγώνα.

Η τουρκική ομάδα ελπίζει ότι οι καταστρεπτικές ομιλίες οι οποίες εκφωνήθηκαν από τους Έλληνες αντιπροσώπους στη Βουλή κατά παράβαση των συμφωνιών και του Συντάγματος, δεν αντιπροσωπεύουν τα αισθήματα της ελληνικής Κυπριακής κοινότητας.

Οι Τούρκοι είναι αποφασισμένοι να παραμείνουν πιστοί στις συμφωνίες και το Σύνταγμα, αλλά με κανένα τρόπο και σε καμιά περίπτωση δεν θα υποχωρήσουν ενώπιον οποιασδήποτε απειλής ή θα προβούν και στην ελάχιστη υποχώρηση σε ότι αφορά τα δικαιώματα της τουρκικής Κυπριακής κοινότητας, βάσει των Συμφωνιών και του Συντάγματος.

Οι Τούρκοι δεν θα υπονομεύσουν και δεν θα καταστρέψουν τη συνταγματική τάξη. Δεν ενήργησαν ούτε θα ενεργήσουν εναντίον του Συντάγματος.

Σεβόμαστε τα δικαιώματα τα οποία απέκτησεν η

ελληνική κοινότητα σύμφωνα με τις συμφωνίες και καταδικάζουμε τις καταστρεπτικές ομιλίες τις οποίες εκφώνησαν μερικά ελληνικά μέλη της Βουλής, χωρίς αυτά να προκληθούν και καθ' όν χρόνο η τουρκική ομάδα απουσίαζε.

Το γεγονός ότι ο Πρόεδρος της Βουλής επέτρεψε, χωρίς επέμβαση, να εκφωνηθούν αντισυνταγματικές ομιλίες προσβλητικές για το τουρκικό Έθνος και άσχετες με το θέμα, μας προξένησαν επίσης θλίψη".

Η απάντηση των Ελλήνων βουλευτών ήταν άμεση:

" Οι Έλληνες βουλευτές με έκπληξη πληροφορήθηκα τις χθεσινές ατυχείς δηλώσεις που έγιναν από τον Αντιπρόεδρο της Δημοκρατίας δρ Κουτσιοούκ.

" Δίκαια θα ανέμενε κάποιος ότι ο δρ Κουτσιοούκ, ο οποίος στο ανακοινωθέν του αναφέρθηκε στην ανάγκη αποφυγής δηλώσεων εκ μέρους υπευθύνων προσώπων που τείνουν να διασαλεύσουν τις αρμονικές σχέσεις μεταξύ των δυο κοινοτήτων, δεν θα παρέλειπε να καταδικάσει έντονα τις εμπρηστικές και προσβλητικές για τους Έλληνες Κυπρίους δηλώσεις των κ.κ. Μουντερίσογλου και Χαλίτ Αλή Ριζά που έγιναν στην Αγκυρα και που δεν έχουν καθόλου διαψευσθεί στη Βουλή άνκαι παρασχέθηκε στους βουλευτές αυτούς η ευκαιρία προς τούτο.

" Επιθυμούμε επίσης να υπενθυμίσουμε ότι οι Έλληνες βουλευτές στις αγορεύσεις τους στη Βουλή υπεραμύνθηκαν των δικαιωμάτων του Κυπριακού λαού σε απάντηση των προκλητικών και ανατρεπτικών δηλώσεων που αποδόθηκαν από τον τουρκικό Τύπο, τόσο στην Τουρκία όσο και στην Κύπρο στον Αντιπρόεδρο της Βουλής κ. Μουντερίσογλου και σύμφωνα με τις οποίες η Κύπρος αποτελεί τμήμα των τουρκικών συνόρων.

" Είναι εξάλλου θλιβερό το γεγονός ότι οι Τούρκοι βουλευτές, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι υπεύθυνοι για την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, διαστρέβλωσαν με χθεσινό δικό τους ανακοινωθέν τα πραγματικά γεγονότα και ζήτησαν να παρουσιάσουν τις επικρίσεις που έγιναν

εναντίον των δυο υπευθύνων Τούρκων βουλευτών από τους Έλληνες συναδέλφους τους ως ύβρεις που στρέφονται δήθεν εναντίον του τουρκικού Έθνους και της τουρκικής κοινότητας στην Κύπρο.

" Λυπούμαστε ειλικρινά διότι οι υπόλοιποι Τούρκοι βουλευτές οι οποίοι είμαστε βέβαιοι ότι δεν είναι δυνατό να συμφωνούν με τις δηλώσεις που έγιναν στην Αγκυρα και τις εκτοξευθείσες συκοφαντίες, δεν επέκριναν τους δυο συναδέλφους τους για την εν γένει στάση τους.

" Αναφορικά με το θέμα της αρμονικής συμβίωσης του ελληνικού κυπριακού λαού και της τουρκικής μειονότητας επιθυμούμε να τονίσουμε ότι οι Έλληνες Κύπριοι έχουν πάντοτε επιδείξει καλή και ειλικρινή θέληση, απόδειξη δε αυτού αποτελεί η δήλωση που κατατέθηκε στη Βουλή από όλους τους Έλληνες βουλευτές".

Ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης δεν άφησε το θέμα ως εκεί αλλά προχώρησε στα Δικαστήρια και κίνησε αγωγή εναντίον της εφημερίδας " Μποζκούρτ" και του τυπογραφείου της σχετικά με το δημοσίευμα που αναφερόταν σ αυτόν.

Ο εκδότης της " Μποζκούρκ" Τζεμάλ Ντογάν κατά την έναρξη της εκδίκασης της αγωγής δέχθηκε την έκδοση απαγορευτικού διατάγματος να μη δημοσιεύσει τους ίδιους ισχυρισμούς εναντίον του Γιωρκάτζη.

Περαιτέρω ο εκδότης ανέλαβε να καταβάλει στον Υπουργό Εσωτερικών **1000** λίρες περιλαμβανομένων και εξόδων **150** λιρών.

Ο Ραούφ Ντενκτάς, συνήγορος του Ντογάν, διάβασε την πιο κάτω δήλωση του:

" Οι εναγόμενοι αποσύρουν ανεπιφύλακτα όλους τους λιβέλλους που δημοσιεύθηκαν στην έκδοση της " Μποζκούρτ" της **31 1 1961** που αφορούν τον Υπουργό Εσωτερικών Πολύκαρπο Γιωρκάτζη ως αβάσιμους και ανακριβείς, απολογούνται ειλικρινά και εκφράζουν τη μεγάλη λύπη τους για οποιαδήποτε οδύνη ή ενόχληση την οποία τα δημοσιεύματα αυτά δυνατό να προκάλεσαν σ αυτόν. Η απολογία αυτή των εναγομένων θα δημοσιευθεί σε περίοπτη θέση της " Μποζκούρτ"

μέσα σε τρεις μέρες από σήμερα".